

Wikimedia Danmark
c/o Finn Årup Nielsen
Lyngby Hovedgade 11 A
2800 Kgs. Lyngby

CVR
32859909

Hjemmeside
www.wikimedia.dk

E-mail
bestyrelse@wikimedia.dk

Leveret via e-mail

Danmarks Faste Repræsentation
ved den Europæiske Union
Rue d'Arlon 73 / Aarlenstraat 73
B-1040 Bruxelles
Att. Hjørdis Dalsgaard & Christine
Müller Andreassen

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K
Att. Mette Bock, Kulturminister

Vi kontakter Dem på vegne af den frivillige forening Wikimedia Danmark. Foreningens mission er at fremme udbredelsen og tilgængeligheden af fri viden, hvilket blandt andet sker igennem projekter som Wikipedia. Som led i dette arbejde mener vi at vores fælles kulturarv bør digitaliseres så den kan bevares og gavne alle langt ud i fremtiden. Vi vil blive direkte berørt af den danske regerings stillingtagen til artikel 5 under trilogiforhandlingerne ang. direktivet om ophavsret på det digitale indre marked.

Copyfraud-fænomenet: Hævdelse af ophavsretten til frie værker

Som led i vores arbejde samarbejder vi med kulturinstitutioner, blandt andet om at gøre deres samlinger tilgængelige for almenheden gennem digitalisering. Eksempelvis er en del af AU Librarys omfattende samling af anskuelsestavler blevet digitaliseret af frivillige fra Wikimedia-bevægelsen.¹ Dette arbejde hjælper med at gøre dansk kultur tilgængelig for alle, og styrker også institutionernes profil. Alle værker vi hjælper med at frigøre, er naturligvis ikke længere underlagt ophavsret.

Desværre støder vi oftere og oftere på fænomenet *copyfraud*, hvor individer eller organisationer påstår at de har rettighederne til et værk selv om ophavsretten reelt er udløbet og værket derved er blevet frit tilgængeligt for almenheden. Et eksempel på *copyfraud* kunne være et forlag der trykker en bog med tekst hvor ophavsretten er udløbet, og herefter hævder at det har ophavsretten, eller et musikselskab der foregiver at have ophavsretten på et stykke klassisk musik selv om skaberen døde i 1700-tallet. Det sker også at museer finansieret med offentlige midler ikke ønsker at gøre deres samlinger tilgængelige selv om værkerne ikke længere er beskyttet af ophavsretten.² Store tech-giganter såsom Google, Yahoo og Amazon har, bevidst eller ej, struktureret deres forretning på en sådan måde at de understøtter *copyfraud* og profiterer af det.³

Løsning af copyfraud-problemet: Parlamentets forslag til art. 5, litra a

Formålet med ophavsretten er selvsagt ikke at man skal kunne erhverve eksklusivrettigheder til et værk der ikke længere er underlagt ophavsret

---

¹[<https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Educational_wall_pictures_from_AU_Library,_Campus_Emdrup_\(DPB\)>](https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Educational_wall_pictures_from_AU_Library,_Campus_Emdrup_(DPB))

² Denne problemstilling er heldigvis mindre udpræget i Danmark hvor de fleste kulturinstitutioner, herunder mange af vores samarbejdspartnere, er gode til at digitalisere og frigøre deres værker i så vid udstrækning som muligt.

³ Charles Eichner: "Copyfraud: Poisoning the public domain" i *The Register*, 26. juni 2009. [<https://www.theregister.co.uk/2009/06/26/copyfraud/>](https://www.theregister.co.uk/2009/06/26/copyfraud/)

Wikimedia Danmark
c/o Finn Årup Nielsen
Lyngby Hovedgade 11 A
2800 Kgs. Lyngby

CVR
32859909

Hjemmeside
www.wikimedia.dk

E-mail
bestyrelse@wikimedia.dk

blot fordi man reproducerer det uden nogen væsentlige ændringer. Desværre kommer dette ikke til udtryk i alle EU-medlemsstaternes lovgivning, og som nævnt ovenfor forsøger mange aktører at hævde ophavsret på værker der for længst er blevet almenhedens eje, hvilket skaber retlig usikkerhed, unødige juridiske tvister, og mindre digitalisering af den fælles kulturarv. Vi støtter derfor princippet foreslået af Europa-Parlamentet om at eksakte reproduktioner af værker i det offentlige domæne ikke skal beskyttes af ophavsret (se artikel 5, litra a i Parlamentets forslag⁴). Vi støtter også Kommissionens udformning af bestemmelsen der blev drøftet d. 5. november.

Hvad med museernes indtægter?

Blot fordi reproduktioner af gamle værker er almenhedens eje, betyder det ikke at kulturinstitutionerne der besidder værkerne ikke kan sælge reproduktioner. Salg af reproduktioner beror primært på at de sælges hos kulturinstitutionen selv (souvenirbutikker) og ikke på hvorvidt kulturinstitutionen har rettighederne til værket. Det er blevet dokumenteret utallige gange at det ikke øger museers indtægter at begrænse tilgængeligheden af værker der er almenhedens eje.⁵ Faktisk har flere studier vist at det er mere sandsynligt at museers indtjening vokser når disse værker er frit tilgængelige.⁶ Museumsinspektør og seniorrådgiver ved Statens Museum for Kunst Merete Sanderhoff er ligeledes stor fortalere for øget tilgængelighed.⁷

Anbefalinger og opbakning

Flere internationale organer og organisationer bakker op om en beskyttelse af værker der er blevet almenhedens eje:

---

⁴ Dokument ST 11520 2018 INIT

⁵ Rina Elster Pantalony: *Managing Intellectual Property for Museums*, World Intellectual Property Organization 2013.

<http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/copyright/1001/wipo_pub_1001.pdf>;

Simon Tanner: *Reproduction charging models & rights policy for digital images in American art museums*. Mellon Foundation 2004.

<https://www.kdl.kcl.ac.uk/fileadmin/documents/pubs/USMuseum_SimonTanner.pdf>;

Bendor Grosvenor: "UK art historians call for abolition of image fees (ctd.)" i *Art History News*, 7. november 2017.

<https://www.arthistorynews.com/articles/4891_UK_art_historians_call_for_abolition_of_image_fees_ctd>;

Ivan Macquisten: "UK museums' right to charge image fees is called into question" i *The Art Newspaper*, 28. november 2017.

<<https://www.theartnewspaper.com/news/museums-right-to-charge-image-fees-is-called-into-question>>

⁶ Joris Pekel: "Democratizing the Rijksmuseum" i *Europeana Pro*, 27. august 2014.

<<https://pro.europeana.eu/post/democratising-the-rijksmuseum>>;

Kenneth D. Crews: "Museum Policies and Art Images: Conflicting Objectives and Copyright Overreaching" i *Fordham Intellectual Property, Media & Entertainment Law Journal*, bind 22 s. 795, 2012.

<https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2120210>;

Kristin Kelly: *Images of Works of Art in Museum Collections: The Experience of Open Access*. Andrew W. Mellon Foundation 2013.

<<https://www.clir.org/pubs/reports/pub157/>>

⁷ Merete Sanderhoff: *Open access can never be bad news*, 6. marts 2017.

<<https://medium.com/smk-open/open-access-can-never-be-bad-news-d33336aad382>>

Wikimedia Danmark
c/o Finn Årup Nielsen
Lyngby Hovedgade 11 A
2800 Kgs. Lyngby

CVR
32859909

Hjemmeside
www.wikimedia.dk

E-mail
bestyrelse@wikimedia.dk

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at forbedre "adgangen og anvendelsen af digitaliseret offentligt kulturelt materiale ved at [...] sikre, at offentligt materiale forbliver offentligt efter digitalisering".⁸

UNESCO anbefaler "beskyttelse af almenhedens eje [public domain]", blandt andet ved at medlemsstaterne anerkender at "værker der ikke længere er underlagt ophavsret kan anvendes af enhver på enhver måde".⁹

Et studie udarbejdet af the World Intellectual Property Organization **konkluderer** at "enhver promovning af public domain-værker bør tilsigte at beskytte [...] den frie anvendelse af sådanne resurser [...] og undgå enhver form for genetablering af eksklusivrettigheder for sådanne værker".¹⁰

EUs platform for kulturarv, Europeana har gjort det klart at "hvad der er blevet almenhedens eje [public domain] skal forblive almenhedens eje" og at "eksklusiv kontrol over værker der ikke længere er underlagt ophavsret ikke kan reetableres".¹¹

Hjælp os med at beskytte vores kulturarv!

I 2009 kollapsede Stadsarkivet i Köln. I sommeren 2016 ødelagde et jordskælv i Italien utallige kunstværker og artefakter, og i 2018 brændte det Brasilianske Nationalmuseum ned hvorved over halvfems procent af samlingen gik tabt. I alle disse tilfælde var langt fra hele samlingen digitaliseret, og disse hændelser minder os om at **vores kulturarv har en udløbsdato, uanset hvor meget vi prøver at beskytte den**. Ved at støtte en beskyttelse af almenhedens eje [public domain] i det kommende EU-direktiv om ophavsret vil De hjælpe os med at fremme digitalisering og sikring af vores kulturarv. Vi håber derfor at De vil genoverveje den danske regerings holdning og bakke op om parlamentets udformning af artikel 5, litra a, eller det tilsvarende forslag fra kommissionen.

København, d. 13. december 2018

Matthias Smed Larsen
Bestyrelsesmedlem

---

⁸ Kommissionens henstilling af 27. oktober 2011 om digitalisering og onlineadgang til kulturelt materiale og digital opbevaring (Dokument 32011H0711). Artikel 5, litra a.

⁹ UNESCO: *International Instrument for the Safeguarding of Works in the Public Domain*, 15. Juni 1989, s. 15

<<http://unesdoc.unesco.org/images/0008/000828/082879eb.pdf#page=17>>

¹⁰ Séverine Dusollier: *Scoping study on copyright and related rights and the public domain*. WIPO 2010, s. 9

<https://www.wipo.int/edocs/mdocs/mdocs/en/cdip_4/cdip_4_3_rev_study_inf_1.pdf#page=9>

¹¹ Europeana: *Public Domain Charter*.

<<https://www.europeana.eu/portal/en/rights/public-domain-charter.html>>